

Instemmen met het gewijzigde initiatiefvoorstel “Ondersteuning van informeel PrEP gebruik” van de leden Roosma en Vroege en kennisnemen van de bestuurlijke reactie op het oorspronkelijke voorstel. (2017, nr. 233/866)

Nummer 233/866

Agendapunt 31A

Datum initiatiefvoorstel 19 april 2017

Onderwerp

Instemmen met het gewijzigde initiatiefvoorstel “Ondersteuning van informeel PrEP gebruik” van de leden Roosma en Vroege en kennisnemen van de bestuurlijke reactie op het oorspronkelijke voorstel.

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van de raadsleden mevrouw Roosma (GroenLinks) en de heer Vroege (D66) van 19 april 2017, getiteld: ‘Ondersteuning van informeel PrEP gebruik’ (Gemeentebblad afd. 1, nr. 866);

Mede gezien de bestuurlijke reactie op het oorspronkelijke initiatiefvoorstel en de behandeling in de raadscommissie voor zorg en sport op 13 juli 2017;

Gelet op artikel 147a, lid 1,

Besluit:

- I. in te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel;
- II. het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
  1. Informeel PrEP gebruik te gaan ondersteunen met voorlichting, begeleiding en monitoring door de GGD Amsterdam financieel in staat te stellen hiervoor een tweejarig programma te laten opzetten;
  2. Hiervoor binnen het product Maatschappelijke dienstverlening 375.000 euro vrij te maken (187.950 euro per jaar);
  3. Dit programma zo snel mogelijk (in 2017) van start te laten gaan.
- III. kennis te nemen van de bestuurlijke reactie op het oorspronkelijke initiatiefvoorstel. Aldus besloten door de gemeenteraad voornoemd in zijn vergadering op 20 juli 2017.

De plv. voorzitter

E. Ünver

De raadsgriffier

mr. M. Pe MEC

Initiatiefvoorstel

In het kort...

GroenLinks en D66 willen dat Amsterdam het informeel gebruik van het hiv-preventie medicijn PrEP gaat ondersteunen. Wij doen daarom het voorstel om de GGD een programma te laten opzetten voor het voorlichten, begeleiden en monitoren van informeel PrEP gebruik door mannen die seks hebben met mannen (MSM).

Informeel PrEP gebruik neemt snel toe. Dit is legaal gebruik, maar wel met (volks)gezondheidsrisico's. Onjuist gebruik zou kunnen leiden tot een resistent virus en tot een tijdelijk verminderde nierfunctie bij de gebruikers. GroenLinks en D66 zijn van mening dat de rijksoverheid, net als een reeks aan andere

landen, PrEP zou moeten vergoeden voor risicogroepen. Dat is kosteneffectief, maar draagt vooral bij aan het terugdringen van nieuwe hiv-diagnoses en algemeen en seksueel welzijn.

De indieners willen met dit voorstel ook een signaal geven. Zolang de rijksoverheid PrEP niet voor een brede risicogroep ter beschikking stelt, zal het informele PrEP gebruik toenemen en daarmee de risico's. Met het ter beschikking stellen van voorlichting, begeleiding en monitoring voor informele gebruikers, zorgt Amsterdam ervoor dat (volks)gezondheidsrisico's geminimaliseerd worden. Amsterdam is altijd voorloper geweest met haar hiv-bestrijdingsbeleid. Het is dus logisch dat we als stad verantwoordelijkheid nemen in het blijven beschermen van de seksuele gezondheid van alle Amsterdammers.

Wat is PrEP?

PrEP (pre-expositie profylaxe) staat voor het gebruik van het medicijn tenofovir/emtricitabine dat wordt gebruikt door MSM die het risico lopen op een hiv-infectie. Het middel is bewezen effectief voor preventie tegen hiv. Het Europees geneesmiddelenagentschap heeft in augustus 2016 PrEP goedgekeurd voor deze toepassing. Het middel is legaal in Nederland te verkrijgen op doktersvoorschrift, maar wordt niet vergoed door zorgverzekeraars. Het medicijn kost ongeveer 560 euro per maand. Een selecte groep mannen maakt gebruik van het medicijn via een tijdelijke studie voor PrEP.

Het is ontzettend belangrijk dat PrEP op de correcte wijze wordt gebruikt en ingenomen. Het middel beschermt tegen hiv-infecties en niet tegen andere soa's. De GGD Amsterdam en experts uit binnen- en buitenland adviseren daarom PrEP alleen te gebruiken met een begeleidings- en monitoringsprogramma. Dat programma bestaat uit het driemaandelijks testen op soa's, hepatitis C en hiv. En het regelmatig testen van de nierfunctie (vanwege de kleine kans op afwijkingen veroorzaakt door het medicijn).

De voordelen van PrEP

PrEP gebruik kent vele voordelen. PrEP beschermt zeer goed tegen hiv. In San Francisco gebruikten tussen 2012 en 2015 657 mensen PrEP, bij geen van hen is een hiv-infectie gevonden terwijl zij behoorden tot een groep met veel risico. De GGD Amsterdam is augustus 2015 gestart met een onderzoeksproject waarin 376 mensen PrEP gebruikten. Ook dit onderzoek toonde aan dat nagenoeg alle deelnemers tegen hiv beschermd werden. Aan het begin van dit jaar werd bekend het aantal nieuwe hiv-diagnoses onder MSM in Londen in 2016 met 40% is afgenomen, zeer waarschijnlijk door het vele informele PrEP gebruik in de stad.

Ondanks een uitgebreid pakket aan hiv-preventie strategieën van voorlichting, condoompromotie, het bevorderen van testen en sneller behandelen, neemt het aantal hiv-diagnoses in Nederland al een tijd maar mondjesmaat verder af; elk jaar worden er in Nederland nog 900 mensen gediagnosticeerd met hiv. De meeste infecties ontstaan door dat mensen hun hiv-status niet kennen. Ook is het nou eenmaal zo dat sommige mensen niet hun hele leven lang op (een goede manier) condooms gebruiken. Door PrEP toe te voegen aan het pakket aan hiv-preventie strategieën is er nu de een kans om het aantal nieuwe hiv-diagnoses in Nederland verder terug te dringen. Het hoeft dan ook geen verdere toelichting dat PrEP gebruik goed is voor de individuele gebruikers, maar ook voor de volksgezondheid. Bijkomende voordelen van het begeleidingsprogramma is dat ook andere soa's en hepatitis infecties eerder worden opgespoord en behandeld.

PrEP is daarmee ook een kosteneffectief middel. Een leven lang hiv-medicatie is vele malen duurder dan periodes in het leven PrEP gebruik. Het Erasmus MC en het AMC hebben laten zien dat het voorschrijven van PrEP kosteneffectief is.

Belangrijker dan dit alles is, dat met PrEP mensen de keuze kunnen maken en de verantwoordelijkheid kunnen nemen om zichzelf en hun seksuele partners preventief te beschermen tegen hiv. Dit geeft hen regie en controle. Voor velen draagt dit in grote mate bij aan hun seksuele en algemene welzijn. Zij geven vaak aan eindelijk 'seks zonder angst' te kunnen hebben. Ook voor hen die wel altijd condooms gebruiken, geeft het preventieve middel veel extra zekerheid omdat condooms altijd kunnen scheuren of verkeerd gebruikt kunnen worden.

Informeel PrEP gebruik en de risico's

PrEP is al beschikbaar in de Verenigde Staten, Kenia, Israël, Canada, Australië, Noorwegen, Zuid-Afrika en Frankrijk. GroenLinks en D66 hebben al eerder voorgesteld om PrEP voor mensen die veel risico lopen te vergoeden. Dit is echter nog niet het geval, want door de hoge kosten (560 euro) in Nederland kan niemand PrEP betalen. Daarom kiezen mannen die seks hebben met mannen steeds vaker voor andere opties om toch PrEP te kunnen gebruiken.

PrEP is ook legaal te verkrijgen in bijvoorbeeld Thailand. Daar kost het medicijn tenofovir/emtricitabine slechts 50 euro per maand en wordt dit daar ook door artsen voorgeschreven. De 'route' naar Thailand wordt steeds vaker gevonden. Dit is niet illegaal. Sterker nog, sommige zorgverzekeraars vergoeden PrEP als medicatie die in het buitenland wordt voorgeschreven.

Mannen die informeel PrEP gebruiken kunnen in Nederland nu over het algemeen niet deelnemen aan een programma van testen en controles die door de GGD en internationale experts geadviseerd worden. De programma's die er zijn, zijn alleen toegankelijk voor de deelnemers aan de onderzoeksprojecten. Dat brengt gezondheidsrisico's met zich mee. Het kan leiden tot (tijdelijke) nierschade, maar gevaarlijker, als PrEP wordt gebruikt door mensen die al hiv-geïnfecteerd zijn, dan kan het virus resistent worden. Dit heeft niet alleen individuele gezondheidsrisico's maar ook volksgezondheidsrisico's. Daarnaast is het van belang voor de effectiviteit van het middel dat PrEP op de goede manier wordt ingenomen. In zijn algemeenheid is het ook onverstandig om medicijnen te gebruiken zonder nabijge medische begeleiding.

Zelf begeleiding 'organiseren' via de huisarts is (zeker op dit moment) niet wenselijk omdat veel huisartsen niet bekend zijn met PrEP gebruik en passende begeleiding. De noodzakelijke extra testen zijn bovendien erg duur en buiten een begeleidingsprogramma zouden mensen hier ook eerder vanaf kunnen zien. Begeleiding via de GGD heeft extra voordelen omdat zij veel expertise heeft op het gebied van hiv/soa's, seksuele gezondheid, kennis van doelgroep, monitoring, en volksgezondheid.

Voorstel: Amsterdam gaat informeel PrEP gebruik ondersteunen via de GGD.

Nu dit informele gebruik van PrEP snel toeneemt, kan de gemeente niet langer afzijdig blijven. Het is uiteraard aan de rijksoverheid om te beslissen over het vergoeden van PrEP. De indieners hopen van harte dat dit op korte termijn zal gebeuren. Maar tot die tijd is het belangrijk om het informele PrEP gebruik op de best mogelijke manier te ondersteunen. Amsterdam kan hierin een voortrekkersrol spelen. Amsterdam loopt nationaal en internationaal voorop in de strijd tegen hiv. Nieuwe stappen op het gebied van hiv preventie moeten dan ook in Amsterdam gezet worden.

De GGD Amsterdam kan aan MSM die informeel PrEP gebruiken, voorlichting, begeleiding en monitoring aanbieden volgens de Nederlandse richtlijn. Voorlichting kan worden gegeven over de werking en effectiviteit van PrEP, inname schema's voor PrEP, over het reduceren van risico op soa, inclusief hepatitis C. Begeleiding gaat over de manieren om PrEP langdurig goed te slikken. En motiverende gespreksvoering kan worden ingezet om cliënten te ondersteunen bij gedragsverandering. Het programma van testen bestaat uit 4 soa tests per jaar (inclusief hiv en hepatitis C) en 4 nierfunctie tests per jaar. Eventuele soa's kunnen direct behandeld worden volgens de richtlijnen van de soa polikliniek. Het gaat hier nadrukkelijk om de voorlichting, begeleiding en monitoring van PrEP gebruik.

Concreet zou voor een programma voor 250 MSM, 0,5 fte verpleegkundige en 0,5 fte arts nodig zijn, het vergoeden van de kosten van twee extra soa-testen (twee zijn al vergoed), het testen van de nierfunctie en hepatitis C. Het programma zou voor twee jaar gefinancierd kunnen worden, omdat er niet zomaar gestopt kan worden met het programma. In totaal, zou tweejarige financiering 375.000 euro kosten.

Voorstel:

Besluit het college van burgemeester en wethouders op te dragen:

1. Informeel PrEP gebruik te gaan ondersteunen met voorlichting, begeleiding en monitoring door de GGD Amsterdam financieel in staat te stellen hiervoor een tweejarig programma te laten opzetten.
2. Hiervoor binnen het programmaonderdeel Maatschappelijke ondersteuning 375.000 euro vrij te maken (187.950 euro per jaar).
3. Dit programma zo snel mogelijk (in 2017) van start te laten gaan.
Stukken

Meegestuurd Bestuurlijke reactie op het oorspronkelijke initiatiefvoorstel.